

Afgørelse om efterbehandling af Bjergsted Grusgrav

Dato: 11-10-2016

Redegørelse

Kalundborg Kommune godkendte den 13. juni 2014 en ny efterbehandlingsplan for Bjergsted Grusgrav matr. 40, Bjergsted By, Bjergsted i Kalundborg Kommune.

Den før gældende efterbehandlingsplan indebar, at de store overjordbunker på arealet skulle jævnes ud, også de bunker der lå mod skel til matr. 12h, Bjergsted By, Bjergsted i Kalundborg Kommune. Denne matrikel er ejet af Gammelrand Skærvefabrik A/S, og er også omfattet af en tilladelse til indvinding af grus. Udjævningen af overjordsbunkerne ville muliggøre skelgennemgravning langs hele skellet på det tidspunkt, hvor Gammelrand Skærvefabrik A/S når til at indvinde arealet.

Den nye efterbehandlingsplan, som blev godkendt af Kalundborg Kommune den 13. juni 2014, indebar, at størstedelen af overjorden kunne blive liggende i store bunker. Dermed ville området blive et bakket areal med dale og søer i stedet for et udjævnet areal, som den forrige efterbehandlingsplan indebar. Efterbehandlingsplanen tilladte, at to større overjordsbunker ind mod skellet til matr. 12h kunne blive liggende i områderne "K" og "L" i efterbehandlingsplanen. Overjordbunkerne har ud fra luftfoto ligget på stedet siden før 1995.

Konsekvensen, hvis overjordbunkerne bliver liggende, er, at skellet ikke kan gennemgraves, og at Gammelrand Skærvefabrik A/S dermed ikke kan udnytte hele grusforekomsten på deres side af skellet.

Kalundborg Kommune foretog ikke partshøring af Gammelrand Skærvefabrik eller gjorde virksomheden bekendt med afgørelsen om ændring af efterbehandlingsplanen. Den manglende underretning og partshøring af Gammelrand Skærvefabrik udgør en væsentlig retlig mangel i afgørelsen, hvilket gør, at Region Sjælland har besluttet at genoptage sagen om efterbehandlingsplanen.

Regional Udvikling

Miljø & Ressourcer

Alléen 15

4180 Sorø

Tlf.: 70 15 50 00

naturmiljo@regionsjaelland.dk

www.regionsjaelland.dk

Sagsnr:

15/00537

Matr.nr.

40, Bjergsted By, Bjergsted i Kalundborg Kommune

Sagsbehandler

Mads Bisgaard

51 73 20 54

mabis@regionsjaelland.dk

Partshøring

I partshøringsperioden er der indgået en aftale mellem Colas og Gammelrand Skærvefabrik A/S om at udgrave det sydøstlige skel mellem de to ejendomme, sådan at Gammelrand Skærvefabrik A/S kan udnytte hele grusforekomsten på deres ejendom. Udgravningen af skellet kommer til at fremstå som en fortsættelse af den slugt, der allerede er i en del af skelområdet mellem de to ejendomme. Den nye slugt bliver ca. 110 meter lang, 6-8 meter dyb og 4-8 meter bred slugt. Det opgravede jord bliver pålagt overjordsbakken sydøst for skellet som derved bliver 1/2-1 meter højere. Placering fremgår af bilag 2.

Kalundborg Kommune har bemærket, at der fortsat i forbindelse med efterbehandlingen bør stilles krav om etablering af små lavvandede søer.

Afgørelse

Region Sjælland ændrer Kalundborg Kommunes afgørelse om efterbehandling af Bjergsted Grusgrav med hensyn til krav om anlæggelse af mindst 10 småsøer område "Ø", sådan at der i stedet kan anlægges en stor sø.

Region Sjælland godkender den aftale der er indgået mellem Colas og Gammelrand Skærvefabrik A/S om etablering af en slugt mellem deres to ejendomme.

Derudover godkender Region Sjælland efterbehandlingsplanen der blev godkendt af Kalundborg Kommune uden ændringer.

Begrundelse

Generelt

Region Sjælland vurderer, at Kalundborg Kommunes ændring af efterbehandlingsplanen grundlæggende var positiv både landskabeligt og naturmæssigt.

Landskabeligt ændres landskabet fra et udjævnet næsten fladt landskab til et landskab med bakker, dale og en større sø. Region Sjælland vurderer, at der heri ligger en væsentlig landskabelig forbedring.

Naturmæssigt giver skråningerne, som ikke beklædes med muld, en god mulighed for, at næringsfattige naturtyper som overdrev kan opstå, hvilket også kan udgøre levesteder for markfirben, der er opført på habitatdirektivets bilag IV.

Småsøer

Region Sjælland godkender, at der kan etableres en stor sø frem for 10 små, fordi det har vist sig, at der var flere råstoffer i bunden af graven end først antaget. Når disse råstoffer indvindes, opstår der en større sø. Region Sjælland vurderer ikke, at det ville være proportionalt at kræve opfyldning af søen, sådan et småsøerne kunne etableres.

Region Sjælland vurderer heller ikke, at det vil være proportionalt at kræve etablering af småsøer andre steder på ejendommen. Dette skyldes, at der før indvindingen begyndte ikke var

noget væsentligt naturindhold på ejendommen, som bestod af marker. Derfor er der efter Region Sjælland vurdering ikke grundlag for at kræve etablering af ”ekstra” natur ud over det, der opstår som følge af råstofindvindingen.

Etablering af slugt

Godkendelsen af etableringen af slugten mellem ejendommene 12h og 40, Bjergsted By, Bjergsted er begrundet i, at der derved kan udnyttes en større del af råstofferne. Derudover er gennemgravningen af skelområdet landskabeligt positivt, da området efter efterbehandling i højere grad vil komme til at fremstå som et samlet natur-/rekreativt område.

Habitatdirektivets bilag IV

Afgørelsen vil ikke medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter og yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV. Derimod vil det efterbehandlede areal kunne udvikle sig til levested for bl.a. markfirben.

Partshøring

Afgørelsen er sendt i partshøring til:

- Colas Danmark A/S, steen.karlsen@colas.dk
- Gammelrand Skærvefabrik A/S, OP@Gammelrand.dk
- Kalundborg Kommune, Thomas.Hiorth@kalundborg.dk

Region Sjælland vil efter partshøringen træffe en endelig afgørelse.

Klagevejledning (først ved endelig afgørelse)

Afgørelsen vil blive offentliggjort den 11. oktober 2016 ved annoncering på Region Sjællands hjemmeside. Afgørelsen kan påklages inden 4 uger fra den er offentlig annonceret.

Hvis du ønsker at klage over afgørelsen, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Du logger på via borger.dk eller via virk.dk med NEM-ID. Klagerne sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er rettidigt indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen inden kl. 23.59 på den dag, hvor klagefristen udløber. For hver klage du indgiver, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

1. Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. Klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Klageberettigede

- Adressaten for afgørelsen.
- Offentlige myndigheder.
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.
- Enhver med en individuel væsentlig interesse i afgørelsen.

Rettidig klage efter denne lov har opsættende virkning for tilladelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse kan indbringes for domstolene inden 12 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Kopi af afgørelsen er sendt til:

- Naturstyrelsen, nst@nst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening i Kalundborg Kommune, Kalundborg@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- Friluftsrådet fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet Kreds Nordvestsjælland kreds14@friluftsradet.dk

Derudover orienteres øvrige høringsparter.

Colas Danmark A/S

BESKRIVELSE AF EFTERBEHANDLINGSPLAN FOR BJERGSTED GRUSGRAV, MATR.NR.40 BJERGSTED BY, BJERGSTED

1 INDLEDNING

7. september 2016

Projekt nr. 225027

Dokument nr. 1220980593

Version 1

Udarbejdet af

Kontrolleret af

Godkendt af

Colas Danmarks grusgrav ved Bjergsted er ved at være færdiggravet og en del af arealet længst mod sydvest er allerede efterbehandlet og godkendt.

Denne efterbehandlingsplan beskriver efterbehandlingen af den endnu aktive del af grusgraven, men beskriver også enkelte yderligere tiltag i den efterbehandlede vestlige del af graven.

Grusgraven ønskes efterbehandlet til naturformål og denne plan forsøger derfor i størst muligt omfang at sikre både de rekreative formål og naturmæssige værdier på arealet.

Udover denne beskrivelse af efterbehandlingen består planen af en skitse over efterbehandlingen, som viser de mange elementer, der findes på arealet i dag. Skitsen viser også med pile, hvor der skal være flytning af materiale. Den aktive del af graven består således af elementerne **A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S** og **Ø**, inkl. flere adgangsveje gennem graven. Den efterbehandlede del indbefatter elementerne **T, U, V, X, Y, Z** og **Æ**, samt en grusvej, der gennemskærer området fra øst til vest. Skitsen og dette notat understøttes af fotos af udvalgte elementer i graven. De vedlagte fotos er taget i graven 5. november 2013, og dokumenterer dermed den nuværende tilstand i dag.

Herunder følger en overordnet beskrivelse af hovedidéen bag den skitserede plan. Den overordnede beskrivelse efterfølges af en beskrivelse af de mange elementer, som området består af i dag, med beskrivelse af, hvordan de efterbehandles, og hvilke overvejelser der ligger bag forslaget.

1.1 Efterbehandlingsplanen i hovedtræk

I området syd for grusgraven findes det markante randmorænestrøg, Bjergsted Bakker. Bakkerne rejser sig 60 m over det omgivende terræn og er dermed meget dominerende i landskabet. De store overjordsbakker og skrænter, der findes i grusgraven i dag, passer godt ind i dette dramatiske landskab.

Hovedidéen bag efterbehandlingsplanen er derfor at skabe et dramatisk landskab, som forlænger skråningerne i randmorænestrøget, Bjergsted Bakker, ind i graveområdet og efterligner istidslandskabet ved Mols Bjerge, Brorfelde, og området ved Frøbjerg Bavnehøj og Brændholt Bjerg, hvor landskabet består af markante bakker med stejle skrænter, slugter og større fladbundede sænkninger. Derfor bevares overjordsbakker, skrænter og slugter i høj grad, for at give oplevelsen af at bevæge sig rundt i et tidligt istidslandskab, som ikke er påvirket af 15.000 års erosion og udviskning.

Den rekreative oplevelse skal også styrkes ved at sikre, at der skabes indsigt over store dele af området fra Bregningevej, og at der bliver skabt nogle sigtelinjer gennem området fra forskellige steder i graven. Det bliver blandt andet muligt at se ind over området fra Bregningevej helt over til træerne på den nordøstvendte skrænt mod matr.nr. 12b i den allerede efterbehandlede del af graven.

I gravens sydlige del langs Skovvejen ligger i dag en stejl skråning, der er så høj, at den udgør en bakke set fra Skovvejen. Da Skovvejens forløb syd for graven er svagt konveks, så den naturlige sigtelinje ved kørsel på Skovvejen vil være syd for vejen i stedet for ind over grusgraven, fjernes bakken ikke, selvom den rager op over vejens niveau. Bakken udgør istedet et udsigtspunkt, hvorfra der vil være udsigt over graven i både østlig, vestlig og nordlig retning.

Den rekreative værdi opretholdes også ved, at der skabes mulighed for adgang til området. Det sker ved at bibeholde nogle af de færdselsveje, der er inde på området i dag, som trampestier gennem området i den efterbehandlede grav.

Vegetationen med birk, gran og havtorn er desuden led i den naturlige indvandring i et istidslandskab, hvor jorden er sandet og næringsfattig. Vegetationen på skrænterne gør det muligt at følge den naturlige succession i indvandringen af vegetation i forskellige stadier, idet der dels er stort set ubevoksede skrån timer, mens også skrænter bevoksede med træer og skrån timer med græs/overdrev. Ved bevarelse af stejle skrænter, hvor der med mellemrum kan ske mindre nedskridninger af materiale, vil vegetationen fornyes igen.

De efterladte materialer i grusgraven består af finsand, som er næringsfattig og veldrænet og dermed vil den naturlige vegetation bestå af pionérplanter.

Tiltag for insekter og rødlistede arter fremmes ved at efterlade dele af udvalgte sydvendte skrænter med en stejlere skråning, hvor der kan ske nedskridninger og dermed hindre bevoksning. Det kan give levesteder for blandt andet markfirben, strandtudser og digesvaler. Desuden kan der anlægges der stendiger og

stenvarter på udvalgte steder i grusgraven. Digerne vil også være gode gemmesteder for diverse insekter.

Derover etableres en sammenhængende sø med varierende vanddybde i bunden af den østlige del af grusgraven.

De mange havtornbuske på området kan lokke småfugle til, blandt andet Sjakker, som spiser bærrerne. Da havtornen er meget fremherskende i grusgraven, fjernes den på udvalgte steder.

Tæt trævækst kan andre steder i grusgraven være gemmesteder for vildt.

1.2 Gennemgang af de enkelte elementer i graven

1.2.1 A: Overjordsbakker langs Bregningevej

Overjordsbakkerne, **A**, har topkoter omkring kote 29 – 33 m, mens Bregningevej ligger i kote 29-31, lavest helt henne ved hjørnet mod Skovvejen, der løber syd for graven. Det vil derfor være muligt at have indblik over området fra Bregningevej de fleste steder. Indblikket fra Bregningevej er i dag hindret af en overjordsvold, **D**, der ligger langs vejens skel, men volden fjernes under efterbehandlingen, for at sikre indblikket fra vejen.

Bakkerne fremstår i dag med stabile skråninger og er i dag et overdrev med bl.a. gul snerre, filbladet kongelys, bakketidsel, gul evighedsblomst og blåmunke (foto 111046). I den sydøstlige del af bakkerne vokser der havtorn, som vil blive fjernet i forbindelse med efterbehandlingen. Derudover bibeholdes disse bakker som et element i graven i deres nuværende tilstand. .

1.2.2 B og C: Overjordsbakker langs skellet ved matr.nr. 12b Bjergsted By, Bjergsted

Langs skellet ind mod matr.nr. 12b Bjergsted By, Bjergsted ligger en lang række overjordsbakker. De høje bakker med stejle skrænter giver gode rekreative oplevelser, med stejle stier op mellem bakkerne (foto 110413). I den vestligste ende ved **B**, fremstår bakkerne med stabile skråninger, som er helt tilgroet med græs. Toppen af bakkerne, **B**, ligger i kote 24-25 m.

Overjordsbakkerne, **C**, er noget højere - omkring kote 28-32 m - og er dermed på højde med bakkerne ved Bregningevej. Skråningerne mod sydvest ind mod matr.nr. 12 b er stabile, og tilgroet med græs, mens der på de nordøstvendte skråninger ind mod graven ses tydelige nedskridninger (foto 104644). I skellet bag bakkerne findes en dyb kløft mod matr.nr. 12b.

Der skal ske en efterbehandling af de nordøstvendte skråninger af overjordsbakkerne, **C**, så skrænterne overordnet set bliver mere stabile. Da det er tanken, at det skal være muligt at se ind over bakkerne fra Bregningevej, skal toppen af overjordsbakkerne, **C**, sænkes, så de kommer ned til omkring kote 22-25 m, og dermed ned i niveau med – eller lidt under – overjordsbakkerne, **B**. Der vil ikke ske yderligere efterbehandling af bakkernes sydvestvendte skråninger.

Da der bor digesvaler i skrænterne, vil efterbehandling af de nordøstvendte skråninger af overjordsbakkerne, C, ikke ske i perioden 1. april – 31. august, jf. bekendtgørelse nr. 330 af 19/3-13 om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt, Stk. 5.

Den overjord, der fjernes fra toppen af bakkerne, anvendes til udjævning og stabilisering af skrænterne, så de får en varierende hældning mellem 1:2 og 1:4. Da materialerne består af tørt finsand som geoteknisk set kan stables stejlt uden at være ustabile, kan der stedvist efterbehandles med en hældning på 1:1. På de stejlere partier vil der være stor dræning og med den næringsfattige jord, kan der dannes overdrev på skrænterne. Desuden kan der ske mindre nedskridninger på de stejleste steder, hvorved vegetationen naturligt fornyes.

Overjorden anvendes også til opfyldning foran bakkerne, hvor der endnu mangler at blive indvundet under grundvandsspejl. Overjordsbakkerne vurderes kun at indeholde meget små mængder muld, og de kan derfor anvendes til opfyldning under grundvandsspejl uden problemer.

1.2.3 *D: Vold og plateau med Bregningevej*

Langs Bregningevej er der anlagt en lav vold (1-2 meter høj), som i dag hindrer indblikket over området fra vejen.

Bagved volden er der et område ca. midt for Bregningevej, hvor der er et større jævnt plateau.

Volden fjernes, så hele arealet kommer i niveau med Bregningevej, og der derved skabes indblik over området fra vejen. Materialerne i den østlige del af arealet anvendes til udjævning af skrænter i slambassinet (**P**), mens materialerne i den vestlige del anvendes til udjævning af skrænten, **E**. Selve plateauet bagved volden efterlades så uberørt som muligt.

Der kan evt. laves parkeringsmulighed på plateauet, som kan anvendes for de, der ønsker at besøge området. Da plateauet ligger i den indvendige, konkave del af vejens svage bue, vil der være gode oversigtsforhold til begge sider ved ud-

kørsel fra plateauet. Kalundborg Kommunen skal som vejmyndighed kontaktes i god tid inden efterbehandling af denne del, for endelig godkendelse af parkeringspladsen.

I den østlige del af plateauet fortsættes planeringen af skråningen ned mod bunden af graven, og der anlægges en adgangssti som kan fortsættes gennem hele graven helt hen til den vestligste grænse. For at hindre at biler kan køre fra plateauet ned i graven anbringes 2-3 sten i hver ende af plateauet, dér hvor stierne fører ned i graven.

Der skal placeres et stendige på plateauet syd for den nuværende grusvej/kommende sti og overjordsbakkerne A. Da stendiget ligger højt og ikke i skygge af overjordsbakkerne vil der være sol på sydsiden af stendiget, og det kan derfor blive levested for f.eks. markfirben og insekter.

1.2.4 *E: Nordligste skrænt mod Bregningevej*

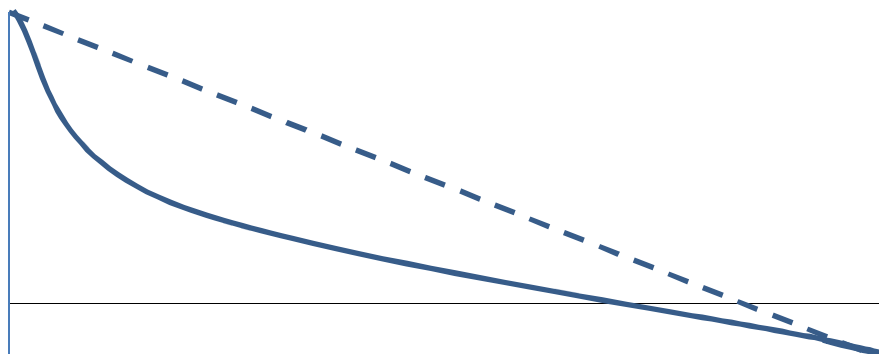
Skrænten mod Bregningevej nordøst for plateauet, **D**, har en meget stejl skrænthældning, hvor der sker nedskridning af materiale fra den øverste del af skrænten (foto 105222). Der skal derfor ske en neddozning af materiale, dels fra den nordlige halvdel af volden, **D**, og dels fra overjordsbakken, **F**, der ligger umiddelbart nedenfor skrænten. Skrænthældningen udformes, så den har en varierende hældning mellem 1:2 og 1:4.

Nedenfor skrænten løber der en sti. Terrænet hæves, men der vil fortsat være en sti, der giver adgang til denne del af området.

I den østligste del placeres et stendige på toppen af skrænten.

1.2.5 *e: Udvalgte dele af skrænterne ud mod Bregningevej*

Stedvist, ved det skrånende overjordsdepot, **H**, og ved det gamle slambassin, **P**, (se skitsen af området, hvor der er indtegnet 2 områder angivet, **e**, hvor dette tænkes gennemført) udformes skrænten mod Bregningevej sådan, at der øverst på skrænten etableres en stejlere del, mens skrænten nedenunder, får en fladere hældning, således at skrænthældningen i gennemsnit er mellem 1:1 og 1:2 – se også tegning nedenfor. Den stejlere del af den sydvendte skrænt kan blive levested for blandt andet markfirben, strandtudser og digesvaler. Desuden vil der i skredene kunne indfinde sig pionerplanter.

Efterbehandling af skrænt, hvor der stedvist dannes stejlere partier til gavn for f.eks. markfirben. Den stiplede linje angiver den gennemsnitlige skrænthældning på 1:1 - 1:2. Den fulde linje viser, at skrænten anlægges, så den er stejl på den øverste del, men forholdsvis flad på den nederste del af skråningen.

Ovenfor disse 2 dele af skrænten mod Bregningevej placeres stendiger til gavn for blandt andet markfirben og insekter. Toppen af skrænterne vil her være relativt uforstyrrede, da stier gennem området ikke kommer forbi her. Diger placeret her vil også være i sol på sydsiden, da de er placeret højt i forhold til omgivelserne.

1.2.6 F: Overjordsbakke nedenfor den nordligste skrænt mod Bregningevej

Overjordsbakken, **F**, skal jævnes delvist ud, da bakkens sider nogle steder er stejle og fremstår ubevoksede (foto 105149). Bakken skal ikke fjernes helt, men toppen sænkes et par meter til omkring kote 25-27 m, så man kan se over den fra de andre overjordsbakker, **A**, som har toppe i kote 29-33 m.

Materialet fra toppen af bakken neddozes mod nord, øst og vest. På den sydlige side af bakken findes en nyere del, som endnu ikke er groet til (foto 105757). Denne del jævnes ud, og materialet anvendes til udjævning af den skrånende flade af overjord, **H**, som ligger vest for overjordsbakken.

1.2.7 G: Slugt mellem overjordsbakker

Ved G er der i dag en lille slugt ind mellem overjordsbakkerne, **A** og **F** (foto 110705). Slugten fremstår med nogle meget stejle skrænter op mod et lille plateau mellem overjordsbakkerne. Slugten bevares i sin nuværende form.

1.2.8 H: Skrånende overjordsdepot

I det nordvestlige hjørne af graven findes en skrånende og ujævn flade med bestående af overjord (foto 105451). Fladen jævnes, så stien bag overjordsbakkerne **A** og **F** kan fortsætte over fladen og ned til den lavtliggende del af graven. Der tilføres materiale til udjævningen fra den skrånende flade af overjord, som udgør den sydligste del af **F**.

1.2.9 I: Graveskråning mod matr.nr. 12b og 13 Bjergsted By, Bjergsted

Ind mod de to nabomatrikler 12b og 13 Bjergsted By, Bjergsted, står gravefronten stadig med stejle skråninger. Skråningerne efterlades som de står nu, da der skal ske skel gennemgravning ved senere indvinding på de to nabomatrikler.

1.2.10 *J: Sø*

Som en del af efterbehandlingen er der anlagt en sø i hjørnet ind mod matr.nr. 12b Bjergsted By, Bjergsted. Søen bibeholdes i sin nuværende form.

Ved søen placeres nogle af de større sten, som solested for faunaen. Stenene placeres, så de flugter med vandoverfladen ved højeste vandstand.

1.2.11 *K: Overjordsbakke grænsende op til enden af matr.nr. 12b Bjergsted By, Bjergsted*

Op til skellet ind mod enden af matr.nr. 12b Bjergsted By, Bjergsted er der anlagt en meget stor overjordsbakke, **K**, som tilsammen med overjordsbakkerne **B** og **C** vil fremstå som et sammenhængende bakkekompleks. Tilsammen med skrænten, **M**, danner bakken desuden en smal slugt, som fortsættes hen til hjørnet af matr.nr. 12b. Slugten og bakken kan medvirke til at gøre området til et spændende rekreativt område, når efterbehandlingen er afsluttet.

Toppen af bakken, **K**, ligger i kote 33,5 m, og er dermed betydeligt højere end den bagvedliggende mark på matr.nr. 12b (foto 112938), som ligger i omkring kote 25 m, og desuden betydelig højere end overjordsbakkerne, **B** og **C**, vil være efter endt efterbehandling.

Overjordsbakken sænkes ned til kote 22-25 ligesom overjordsbakkerne, **B**, og dermed ned til på et niveau svarende til den bagvedliggende mark på matr.nr. 12b. **Da der bor digesvaler i skrænterne, vil efterbehandling af de nordøstvendte skrånninger af overjordsbakkerne, C, ikke ske i perioden 1. april – 31. august, jf. bekendtgørelse nr. 330 af 19/3-13 om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt, Stk. 5.**

Overskudsmaterialet fra bakken, **K**, anvendes dels til at udjævne skrænterne af overjordsbakken og dels til udjævning på skrænten, **M**, samt til at flade ud i dalen mellem **K** og **M**. Den vej, der løber mellem overjordsbakken, **K**, og skrænten, **M**, bibeholdes som en sti gennem området, men hæves lidt op i terrænet som resultat af udjævningen af de omkringliggende skrænter.

1.2.12 *L: Skråningen sydvest for matr.nr. 12b Bjergsted By, Bjergsted*

Skråningen, **L**, ligger på grænsen mellem den aktive del af graven og den allerede efterbehandlede del. Skråningen, **L**, udjævnes i hjørnet ind mod matr.nr. 12b, så der skabes en åbning mellem skrænten, **T**, og overjordsbakken, **K**.

Materialet der fjernes fra skråningen, **L**, anvendes også til udjævning af skrænten, **M**.

1.2.13 *M og N: Skrænterne i den sydlige del af grusgraven*

I den sydlige del af grusgraven findes skrænterne **M** og **N**, som gennemskæres af en af de veje, der fører ned til bunden af grusgraven, hvor der stadig sker indvinding.

Skrænterne bevares, idet de stejle skrænter kan bidrage til oplevelsen af det dramatiske istidslandskab, og give en kontrast til de mere bløde bakker der dannes af overjordsbakkerne **A**, **B**, **C** og **K**, og på sigt også den bakke der vil skabes af skrænten **T**, når der indvindes på nabomatriklen 12b. Skrænten, **M**, og overjordsbakken, **K**, vil tilsammen også skabe en spændende slugt op gennem området fra øst mod vest. Bevarelsen af de stejle skrænter vil derfor bidrage positivt til den rekreative udnyttelse af området.

Skrænten, **N**, fremstår med stabile skrænterne og er helt tilgroet med både træer, havtorn og andet (foto 112137), mens skrænten, **M**, fremstår som kun pletvis bevokset, særligt i den del, der løber umiddelbart nedenfor den vej, der løber mellem de to skrænter (foto 112125 og 111933). Det skyldes, at skrænthældningerne er for stejle til at være stabile.

Bevoksningen på skrænterne **M** og **N** bevares også stort set som den er på nuværende tidspunkt. Dels vurderes det, at vegetationen hurtigt vil komme igen, da der allerede forefindes en frøpulje i jorden, og dels vil havtorn have en bedre chance for at brede sig, når træerne fjernes. Bevoksningen med træer er også en kontrakt til resten af den østlige del af graven, hvor der er få træer, og de vil desuden kunne bidrage til at skærme af mod Skovvejen, som på sigt også skal udbygges. Skrænten, **M**, forventes på sigt at vokse til med birk, pil og gran, i lighed på skrænten, **N**, og der vil derfor være mulighed for at se på den naturlige indvandring i forskellige stadier, hvilket også vil bidrage til den rekreative oplevelse.

Skrænten, **M**, efterbehandles derfor med materiale fra overjordsbakken, **K** og skråningen, **L** og efterlades med varierende skrænthældninger mellem 1:2 og 1:4, stedvist med hældninger på 1:1, hvor der kan ske mindre nedskridninger og fornyelse af vegetationen.

Bevoksningen med havtorn på især skrænten, **M**, og den sydligste del af skrænten, **N**, fjernes, mens øvrig vegetation bibeholdes.

Vejen, som gennemskærer de to skrænter, **M** og **N**, bevares som en smal trampesti.

1.2.14 *O: Toppen af skrænten, N, set fra vejen langs skellet mod Skovvejen*

Toppen af skrænten, **N**, er så høj, at den ligger højere i terrænet end Skovvejen og den grusvej, der går langs det sydlige skel i grusgraven. Toppen af skrænten fremstår derfor stedvist som en bakke, **O**, set fra Skovvejen (foto 120923).

Bakken kan tjene som et godt udkigspunkt, hvorfra der vil være udsigt over store dele af området (foto 121444 og 122534).

Der skal dog ske en mindre udjævning af bakken i den vestlige retning, da hældningen ned mod den nuværende vej mellem skrænterne, **M** og **N**, er meget stejl, og det er dermed vanskeligt at få adgang til toppen af bakken.

I den østlige ende af "bakken" er der gravet ind i bakken, så der er skabt en runding ind i bakken. I rundingen er bakkens skråninger meget stejle. Bakken sænkes her et stykke og forlægges mod syd, så rundingen fjernes og skråningerne udjævnes ved tilførsel af materiale fra toppen.

1.2.15 *P: Slambassin*

Slambassinet, **P**, er registeret som naturbeskyttet sø efter §3. Arealet er besigtiget. I det tidligere slambassin er der imidlertid sket en delvis opfyldning med overjord, og søen er udtørret og groet til primært med græsser og siv (foto 103418), og indeholder ikke nogle særlige naturværdier på nuværende tidspunkt.

Skrænterne omkring slambassinet udjævnes dels ved at tilføre overjord fra volden ud mod Bregningevej, **D**, og fra den lille bakke syd for bassinet, **Q**, og dels ved neddozning af materiale fra de omkringliggende skrænter i det østlige hjørne af bassinet og fra skrænten mod vest, hvor der i dag ligger en grusvej.

Grusvejens niveau sænkes derfor et stykke, men kan bibeholdes som en trampesti gennem denne del af området.

Skrænthældningerne udformes, så de har en varierende hældning mellem 1:2 og 1:4.

1.2.16 *Q: Bakke ved slambassinet*

Umiddelbart syd for slambassinet, **P**, ligger en mindre bakke (foto 102927).

Særligt ind mod slambassinet er bakkens skråning stejl, og der skal derfor ske en delvis neddozning af materiale, så denne side af bakken bliver mindre stejl.

Materialet anvendes til udjævningen af slambassinet. Bakken fremstår i dag pænt tilgroet, og kan forblive som en lavere bakke i terrænet.

1.2.17 *R: Pukkelpisten*

Der har tidligere været et slambassin på dette areal, men også her er der sket en delvis opfyldning, så arealet i dag fremstår, som en "pukkelpiste", bestående af

overjord i mindre bunker (foto 103250). Ligesom slambassinet, **P**, er arealet registreret som naturbeskyttet sø efter §3, men der er ingen sø i dag.

Arealet udjævnes med materiale fra skråningerne mod øst, nord og vest. Ved udjævningen etableres en sti, der fører fra det kommende parkeringsareal, **D**, ned til stien, som fører helt hen til den vestlige del af råstofgraven. For at sikre at bilerne ikke kan få adgang til området ad stien, placeres der, som nævnt i afsnit 1.2.3, nogle store sten ved den østligste ende af parkeringsarealet, **D**.

1.2.18 S: Slugten mellem overjordsbakkerne, B og C, og nabomatriklen 12b.

Slugten, **S**, løber langs graveskråningen, **I**, ind mod matr.nr. 12b, på den sydvestlige side af overjordsbakkerne **B** og **C**. Slugten er dannet for at friholde skellet for materialer, så alle materialer kan indvindes ved gravning på matr. 12b. Slugten efterlades derfor uberørt.

1.2.19 Ø: Området mellem bakkerne A, B og C

Mellem overjordsbakkerne A og C efterlades en større sø med varierende vanddybde og en tange som opdeler søen i to når vandstanden er lav.

1.3 Den allerede efterbehandlede del af grusgraven

Den resterende del af graven er allerede efterbehandlet og godkendt, men der foreslås enkelte justeringer på arealet. Elementerne i denne del af grusgraven gennemgås herunder.

Blandt andet ligger der en sidste rest fra et fundament til et sorterværk som skal fjernes, og en stak med materiale, der ligeledes fjernes.

1.3.1 T: Tilplantet skråning langs skel mod matr.nr. 12b

Skråningen anlagt ind mod matr.nr. 12b er efterbehandlet og tilplantet med træer for længe siden. Da efterbehandlingen er godkendt ændres der ikke ved skrænten eller vegetationen.

Ved **L** kan der skabes en åbning, som kan føre fra matr.nr. 4 o ind på matr.nr. 12b, når efterbehandlingen på matr.nr. 12b er afsluttet. Kalundborg Kommune hører selv Gammelrand Grusgrav, som ejer matr.nr. 12b, angående forslaget om at etablere en gennemgang mellem de to arealer.

Der kan anbringes to stendiger eller stenvarder på den sydlige side af træerne, lige i overgangen mellem træer og græs. Digernes/vardernes sydvendte side vender ud mod den lysåbne plads, **U**, og får dermed meget sol, mens den nordvendte side ligger i læ af træerne. Stendigerne/varderne kan blive levested for f.eks. markfirben og insekter.

1.3.2 *U: Lysåbent område*

Dette område, som ligger centralt i den vestlige del af grusgraven, domineres af et stort lysåbent område med sandbund, med lidt græs og spredte træer i den østlige del og to tilgroede mosehuller i den vestlige del af området. Den store lysåbne del af området giver en oplevelse af en lukket dal i læ af de omgivende træer. Det lysåbne område kan muligvis tiltrække andre typer insekter end de øvrige elementer i graven, f.eks. sommerfugle, men også flagermus kan tænkes at trives her.

Området er et unikt element i graven, og bevares som det er. Grusvejen i den sydlige del af området bevares, da den er del af en sammenhængende sti fra øst til vest i graven. Når Skovvejen udvides og grusvejen fjernes på den strækning, der ligger langs Skovvejen, vil biler ikke få adgang gennem grusgraven, men der kan skabes en vej ind på arealet fra vest gennem Gammelrand Grusgrav, hvis de store blokke, der nu spærrer vejen, fjernes.

1.3.3 *V: Samling af sten*

Der ligger en samling af store og mindre sten i den nordligste del af det lysåbne område, **U** (foto 113658). Stenene fordeles rundt omkring i området - primært langs stierne, hvor de kan benyttes som siddepladser og klatresteder for børn, og i det lavtliggende område, **Ø**, ved søen, **J**, hvor også kan skabe gemmesteder for mindre pattedyr. Nogle bliver også brugt ved plateauet, **D**, hvor deres funktion er at forhindre bilerne i at køre længere ned i området, via stierne.

Stenene graves et stykke ned, frem for at ligge 'løst' ovenpå jorden. Dels ligger stenene mere stabilt og er dermed mere sikre at anvende som siddepladser og klatresteder og dels er det visuelt flottere, når stenene 'vokser' frem ad undergrunden.

1.3.4 *X: Område med tæt træbevoksning.*

På begge sider af grusvejen domineres landskabet af en tæt træbevoksning, som gør arealet ufremkommeligt. Træerne giver dog god ly for vildt. Foran træerne placeres et stendige/stenvarde, som kan blive levested for f.eks. markfirben og insekter.

1.3.5 *Y: Overdrev*

Området langs Skovvejen er overdrev og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Mod nord er der tæt granbevoksning. Granbevoksningen danner en diffus overgang. Arealet er besigtiget og vurderes ikke at have den helt store naturværdi som overdrev, da det primært består af græsser, men hvor havtornen ikke er tilstede i ret store mængder. Da havtorn udkonkurreres af skyggegivende

vækster, vil dette område fortsætte med at være fattigt på havtorn, der ellers findes mange andre steder i grusgraven.

Der placeres to stendiger/stenvarder på arealet, som kan blive levested for f.eks. markfirben og insekter. Det ene stendige kan eventuelt anlægges som et V-formet stendige, så der bliver en side der vender mod sydøst og en side der vender mod sydvest, og der dermed er morgensol på den ene del og aftensol på den anden del. Samme effekt opnås også hvis det i stedet anlægges som en stenvarde.

Granerne giver gode muligheder for at vildtet kan trykke sig, og bevares også. Granerne vil dog på sigt brede sig ind over overdrevet.

For at bevare variationen i vegetationen, skal dette område forblive i sin nuværende form uden yderligere indgriben.

1.3.6 Z: Vold omkring slugt

Ved **Z**, er der gravet ind i skråningen, så der er skabt en lille slugt, og der er opstået en smal vold af materiale mellem slugten og grusvejen (foto 115356).

Volden fjernes og materialet anvendes til udjævning af skråningerne i slugten, som er meget stejle.

1.3.7 Æ: Tæt træbevoksning vest for skrænten, M.

Umiddelbart vest for skrænten, **M**, domineres landskabet af en tæt træbevoksning, som gør arealet ufremkommeligt. Bevoksningen bevares og kan give ly for vildt.

2 BILAG

Bilag 1: Skitse over efterbehandling

Colas Danmark A/S

Skitseplan af nuværende råstofgrav, matr. nr. 4o Bjergsted By, Bjergsted

Signaturforklaring

- Områdeafgrænsning
- Sø med ø
- Blivende skov
- Blivende mosehuller
- Blivende slugt
- Fjernelse af jord
- Tilførsel af jord
- Planering
- Ingen terrænenændringer
- Samling af store sten
- Veje gennem området
- Stier på området
- Jordflytning
- A** Elementnavngivning
- 12b** Matrikelnr.

Målestok: 1:3.000

Rev.:
Dato: Juni 2014
Udarb.: CHG
Kontrol:
SagsNr.: 217667

NIRAS
Buchwaldsgade 35, 3,
5000 Odense C www.niras.dk

REGION
SJÆLLAND
-vi er til for dig

Skitse over placering af grøft

Målforhold 1:2267

Dato 07-10-2016

0 40 m 80 m

© Geodatastyrelsen, © COWI